

Tätorter 2015

Befolkning och arealer

Localities and urban areas 2015

I korta drag

2017-06-19: Beteckningar på tätorter har ändrats i tabell I, J, K, N.

Nästan 2 000 tätorter i Sverige

År 2015 var antalet tätorter 1 979 stycken. Det är en ökning med 23 områden sedan 2010. De flesta tätorter var mycket små, 63 procent hade färre än 1 000 invånare. 124 tätorter hade fler än 10 000 invånare. De utgör 6 procent av det totala antalet. Endast 9 stycken hade fler än 100 000 invånare. Helsingborg är den senaste tätorten som har nått över 100 000 invånare.

De tätorter som ingår i statistiken definieras kortfattat som sammanhängande bebyggelse med minst 200 invånare. Bland tätorterna ingår därmed allt från de största städerna till små orter med endast 200 invånare.

87 procent av landets befolkning bor i tätort

År 2015 bodde 87 procent av landets befolkning i en tätort. Under den senaste femårsperioden, 2010 till 2015, har befolkningen i tätort ökat med 5 procent. Det motsvarar drygt 440 000 personer.

En stor del av ökningen finner vi i de största tätorterna. År 2015 bodde nästan en tredjedel av Sveriges befolkning i någon av landets nio största tätorter, d.v.s. de med fler än 100 000 invånare.

Utanför tätort var förändringen i befolkning mycket liten. 2015 bodde 13 procent av landets befolkning utanför tätorter. Jämfört med 2010 är det en minskning på 5 000 personer.

Tätorterna utgör 1,5 procent av Sveriges landareal

Tätorternas yta utgör 1,5 procent av Sveriges totala landareal. Stockholms län hade den största andelen tätortsyta, med 14 procent, medan Norrbottens län hade den minsta, med 0,2 procent.

Sveriges tätorter hade en genomsnittlig befolkningstäthet på nästan 1 400 personer per kvadratkilometer. Sedan 2010 har tätheten ökat med 72 personer per kvadratkilometer. I Stockholms län var befolkningstäthet i tätort störst. Där var det i genomsnitt 2 500 personer per kvadratkilometer. I Dalarnas län hade befolkningen i tätort mest plats, med 640 invånare per kvadratkilometer.

Statistiska centralbyrån
Statistics Sweden

Karin Hedeklint, SCB, tfn 010-479 45 14, karin.hedeklint@scb.se

Statistiken har producerats av SCB, som ansvarar för officiell statistik inom området.

ISSN 1403-8978 Serie MI Miljövärd. Utkom den 25 oktober 2016.

URN:NBN:SE:SCB-2016-MI38SM1601_pdf

Tidigare publicering: Se avsnittet Fakta om statistiken.

Utgivare av Statistiska meddelanden är Stefan Lundgren, SCB.

Innehåll

Statistiken med kommentarer	3
Statistik över tätorter	3
Antal tätorter	3
Antal tätorter från 1950	3
Antal tätorter 2015	4
Folkmängd i tätorter	6
Den svenska urbaniseringen	6
Befolkning i tätort 2015	8
Befolkning utanför tätorter	13
Tätorternas landareal och befolkningstäthet	14
Fakta om statistiken	16
Detta omfattar statistiken	16
Definitioner och förklaringar	16
Gällande definition av tätorter	16
Tätortsdefinitioner i andra länder	17
Tätortsstatistikens historia	17
Så görs statistiken	18
Arealberäkning	20
Tätorter som delas av kommungräns	20
Tidigare metoder för tätortsavgränsning	20
Statistikens tillförlitlighet	21
Bra att veta	21
Beteckning på tätorter	21
Digitala gränser för tätorter	22
Annan statistik	22
In English	23
Summary	23
Definition	23
Nearly 2000 localities in Sweden	23
Population increase in localities	23
1.5 percent of Sweden's surface consists of localities	23
List of terms	24

Statistiken med kommentarer

Statistik över tätorter

Sedan 1960 definieras SCBs tätorter som områden med sammanhängande bebyggelse där antalet invånare är minst 200 invånare. Bland tätorterna ingår därmed allt från de största städerna till små orter med endast 200 invånare.

I flera andra länder sätts gränsen för städer och andra urbana orter betydligt högre, ofta vid 2 000 invånare och ibland så högt som vid 10 000 invånare. Därför redovisas delar av statistiken i den här rapporten uppdelad på storleksgrupper, i syfte att användaren själv ska kunna välja den storleksnivå som passar bäst för den analys som ska göras.

I delar av FNs och EUs folkräkningar (Census) tillämpas en tätortsdefinition som kan jämföras med den svenska, där den nedre gränsen för tätbebyggda områden sätts vid 200 invånare. I Danmark, Finland och Norge tillämpas en liknande tätortsdefinition som i Sverige, där de minsta tätorterna har 200 invånare. Se även avsnittet *Fakta om statistiken*.

Antal tätorter

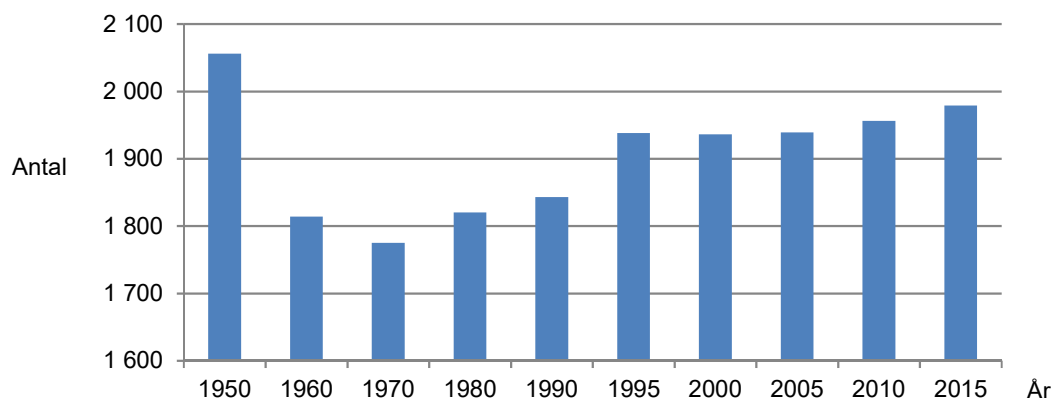
Antal tätorter från 1950

Från 1950 minskade antalet tätorter kraftigt, bland annat på grund av tydligare avgränsningsdefinitioner. Minskningen fortsatte fram till 1970, men vände därefter.

Den stora ökningen mellan 1990 och 1995 beror till stora delar på metodförändringar, som genomfördes i samband med att SCB började göra statistik över småorter. Då klassades 73 helt nya områden som tätort, samtidigt som det bildades 21 nya tätorter på grund av delning av större tätorter. Räknas dessa områden bort, skedde ingen förändring av antalet tätorter under perioden 1990-1995.

Vid arbetet med 2015 års tätorter gjordes återigen en metodförändring, vilken medförde flera förändringar i antalet tätorter.

Diagram 1. Antal tätorter 1950-2015

Antal tätorter 2015

År 2015 var antalet tätorter 1 979 stycken. Det är en ökning med 23 områden sedan 2010. Flest tätorter hade Västra Götalands län, följt av Skåne län. Lägst antal hade Gotlands län.

Tabell A. Antal tätorter 2010 och 2015, per län

Län	Antal tätorter		Tätorter som har upphört 2010 - 2015	Nya tätorter 2010-2015
	2010	2015		
Stockholms län	135	139	25	30
Uppsala län	69	76	2	10
Södermanlands län	67	75	5	13
Östergötlands län	93	94	8	9
Jönköpings län	84	92	2	10
Kronobergs län	52	47	5	-
Kalmar län	91	87	9	6
Gotlands län	17	18	2	3
Blekinge län	47	51	2	6
Skåne län	250	247	26	23
Hallands län	98	94	19	12
Västra Götalands län	311	313	35	37
Värmlands län	66	72	4	10
Örebro län	60	58	5	2
Västmanlands län	40	43	1	4
Dalarnas län	106	114	9	17
Gävleborgs län	88	83	15	10
Västernorrlands län	76	64	19	7
Jämtlands län	54	58	5	9
Västerbottens län	71	71	5	5
Norrbottnens län	89	92	7	10
Hela Sverige	1956	1979	210	233

Antalet per län innehåller även delar av tätorter, i de fall tätorten sträcker sig över länsgräns. Antal per län kan därför inte summeras till antalet för hela landet.

Av de områden som klassades som tätort 2010, uppnår 210 stycken inte längre de kriterier som krävs för att få klassas som tätorter. Av dessa hade 31 stycken minskat i befolkning så mycket att de understeg kravet på minst 200 invånare.

21 områden ansågs inte längre vara så tätbebyggda att de kunde klassas som tätorter. Grundregeln är att avståndet mellan byggnader inte ska vara mer än 200 meter via bilvägar. Att det är så många områden som upphör av det skälet beror på att SCB har förändrat sin metod för att ta fram tätorternas gränser. Läs mer om det i avsnittet *Fakta om statistiken*.

158 områden som tidigare var egna tätorter ingår nu som delar i större tätorter. Flest sådana områden hittar vi i Västra Götalands län, följt av Stockholms och Skåne län.

De nya tätorterna är 233 till antalet. Av dessa har 45 stycken varit tätorter innan 2010¹. 188 områden har inte klassats som tätort tidigare. Flest nya tätorter hittar vi i länen Stockholm och Västra Götaland. Endast Kronobergs län saknar helt nya tätorter.

Att det tillkommer så många nya tätorter i 2015 års statistik beror till stor del på SCBs metodförändring i framställningen av tätortsgränser. Även SCBs definition av tätorter har förändrats på ett sådant sätt att flera nya tätorter tillkommer. Framförallt handlar det om att ingen gräns sätts för hur stor andel fritidshus tätorten får innehålla. Tidigare har tätorter med mer än 50 procent fritidshus sorte-

¹ Avser perioden 1980-2005. Digitala kartor över tätorter saknas för tidigare årgångar, vilket försvårar kontrollen bakåt i tiden.

Folkmängd i tätorter

Den svenska urbaniseringen

I början av 1800-talet var Sverige till större delen ett jordbruksland. Andelen invånare i städer utgjorde endast 7 procent. Den svenska urbaniseringen och städernas tillväxt var relativt sen och inleddes i samband med industrialiseringen, under senare delen av 1800-talet. Alla städer utom huvudstaden var i början av denna epok mycket små. År 1850 hade endast fem städer nått över 10 000 invånare. Det var Stockholm (93 000), Göteborg (26 000), Norrköping (17 000), Karlskrona (14 000) och Malmö (13 000).

Efter 1860 ökade andelen tätortsbor snabbt, fram till 1970 då de utgjorde mer än 80 procent av landets befolkning. Därefter har ökningen gått långsammare. År 2015 bodde 87 procent av landets befolkning i tätort.

Tabell D. Andel befolkning i och utanför tätort 1800-2015

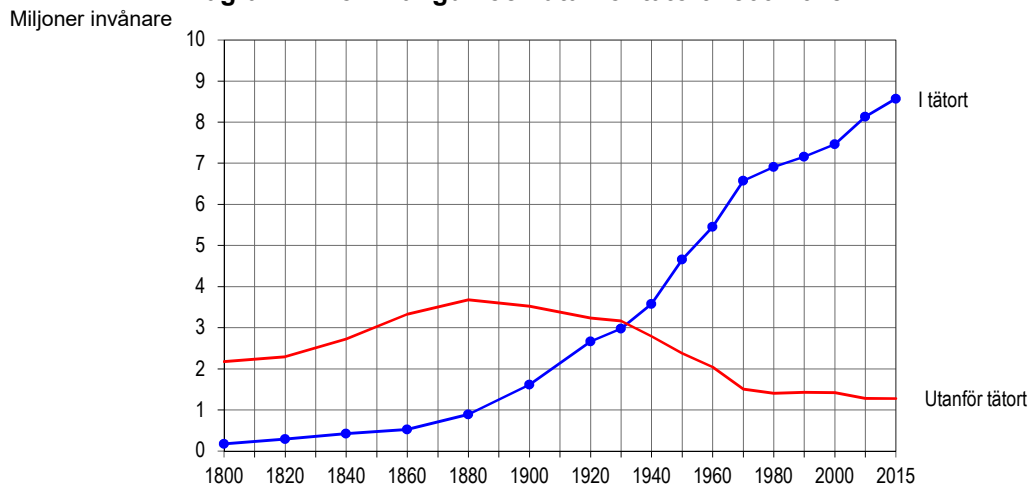
År	Folkmängd totalt (miljoner)	Därav i procent	
		Tätort	Utanför tätort
1800	2,35	7	93
1820	2,58	11	89
1840	3,14	13	87
1860	3,86	14	86
1880	4,57	20	81
1900	5,14	32	69
1920	5,90	45	55
1930	6,14	49	52
1940	6,37	56	44
1950	7,04	66	34
1960	7,50	73	27
1970	8,08	81	19
1980	8,32	83	17
1990	8,59	83	17
2000	8,88	84	16
2010	9,42	86	14
2015	9,85	87	13

Befolkning i tätort 2010 avser antal folkbokförda 2010 inom 2015 års tätortsgränser.

Vid arbetet med 2015 års tätorter gjordes en metodförändring som påverkade utformningen av flera tätorter. Därför har statistik avseende 2010 räknats om, med 2015 års tätortsgränser som underlag.

Antalet invånare i tätort har ökat under hela den mätperiod som visas i Diagram 1, från 1800 till 2015. Ökningen var kraftigast perioden 1920-70, då tätortsbefolkningen ökade med 5 miljoner personer. Under perioden 2010-2015 har ökningen varit drygt 440 000 personer.

Diagram 2. Folkmängd i och utanför tätort 1800-2015

Befolkning i tätort 2010 avser antal folkbokförda 2010 inom 2015 års tätortsgränser.

Befolkningen utanför tätort ökade fram till 1880, för att sedan sjunka. Från 1970 planade den sjunkande kurvan ut och mellan 1980 och 1990 ökade befolkningen utanför tätort med drygt 20 000 personer. Vid den senaste femårsperioden har antalet boende utanför tätort minskat med drygt 5 000 personer.

Stora tätorter

Stora tätorter räknas här som tätorter med minst 10 000 invånare. De består till största delen av orter som tidigare har varit klassade som städer, enligt den tidigare kommunindelningen. Stadsbegreppet i den administrativa indelningen försvann 1971 i Sverige.

Dessa tätorters andel av totalbefolkningen steg snabbt under slutet av 1800-talet och fram till 1970. Därefter har antalet tätorter med över 10 000 invånare ökat långsammare. Deras andel av rikets hela folkmängd uppgick till 63 procent år 2015.

Tabell E. Tätorter \geq 10 000 invånare, antal och andel av totalbefolkningen 1800-2015

År	Antal	Andel av totalbefolkningen, %
1800	3	4
1850	5	5
1870	9	7
1890	19	14
1910	26	20
1930	43	31
1950	65	40
1970	107	57
1990	110	55
1995	109	56
2000	108	57
2005	113	58
2010	121	61
2015	124	63

Befolkning i tätort 2010 avser antal folkbokförda 2010 inom 2015 års tätortsgränser.

Befolkning i tätort 2015

Under den senaste femårsperioden, 2010-2015, har befolkningen i tätort ökat med 5 procent. Det motsvarar drygt 440 000 personer. Utanför tätort är förändringen mycket liten. Skillnaden är en minskning på endast 5 000 personer.

Den största delen av befolkningsökningen finner vi i de största tätorterna. Tätorter med mer än 100 000 invånare har ökat sin sammanlagda befolkning med mer än 300 000 personer under femårsperioden. Tätorter med 10 000-50 000 invånare har ökat med 120 000 personer. Tätorter med 50 000-100 000 invånare har minskat i befolkning. Det beror på att Helsingborgs tätort hade mer än 100 000 invånare år 2015 och därmed räknades in i en annan storleksgrupp.

Tabell F. Befolkning 2010 och 2015 per storleksklass

Antal invånare	2010	2015	Förändring 2010-2015	Förändring i procent
i tätort, totalt	8 131 661	8 572 514	440 853	5
varav i tätort med befolkning				
200-499 inv*	256 359	257 404	1 045	0
500-999 inv	313 647	312 308	-1 339	0
1 000-1 999 inv	405 394	414 735	9 341	2
2 000-4 999 inv	695 821	703 738	7 917	1
5 000-9 999 inv	701 212	721 105	19 893	3
10 000-19 999 inv	861 950	888 306	26 356	3
20 000-49 999 inv	1 161 268	1 258 902	97 634	8
50 000-99 999 inv	940 417	893 380	-47 037	-5
≥ 100 000 inv	2 795 593	3 122 636	327 043	12
utanför tätort	1 283 909	1 278 503	-5 406	0
totalt i Sverige	9 415 570	9 851 017	435 447	5
Andel i tätort, tätortsgrad	86	87	1	1

Befolkning i tätort 2010 avser antal folkbokförda 2010 inom 2015 års tätortsgränser.

* Inklusive tätorter med en befolkning mindre än 200 invånare år 2010, inom 2015 års tätortsgränser.

År 2015 bodde nästan en tredjedel av Sveriges befolkning i någon av landets nio största tätorter, d.v.s. de med mer än 100 000 invånare. 13 procent av befolkningen bodde utanför tätorter.

Tabell G. Folkmängd 2015-12-31 i tätorter per storleksklass

Typ av område	Folkmängd 2015	Andel av total befolkning i Sverige
i tätort, totalt	8 572 514	87
varav i tätort med befolkning		
200-499 inv	257 404	3
500-999 inv	312 308	3
1 000-1 999 inv	414 735	4
2 000-4 999 inv	703 738	7
5 000-9 999 inv	721 105	7
10 000-19 999 inv	888 306	9
20 000-49 999 inv	1 258 902	13
50 000-99 999 inv	893 380	9
≥ 100 000 inv	3 122 636	32
utanför tätort	1 278 503	13
totalt i Sverige	9 851 017	100

Tätortsbefolkning per län

Den största ökningen av tätortsbefolkning har skett i Stockholms län. Där omfattar ökningen mer än 170 000 personer. Ökningen i tätort utgör 98 procent av länets hela befolkningsökning. Efter Stockholm ökar Västra Götalands och Skåne län sin tätortsbefolkning stort, med mer än i 60 000 personer vardera län. Där är ökning i tätort större än den totala ökningen i länen.

Inget län minskar sin befolkning i tätort. Men ökningen var minst på Gotland och i Norrbottens län.

I de flesta län ökade befolkningen i tätort mer än länets totala befolkningsökning. Störst var skillnaden på Gotland, där ökningen i tätort var nästan sju gånger större än ökningen i hela länet.

Tabell H. Befolkningsförändring i tätorter 2010- 2015, per län

Län	2010	2015	Förändring 2010-2015	Total folk- ökning hela länet	Tätortsgrad, andel befolk- ning i tätort
Stockholms län	1 986 649	2 160 056	173 407	177 096	97
Uppsala län	272 579	288 800	16 221	18 282	82
Södermanlands län	226 668	239 412	12 744	12 974	84
Östergötlands län	364 607	380 621	16 014	16 019	85
Jönköpings län	281 013	291 584	10 571	10 971	84
Kronobergs län	142 835	150 523	7 688	7 429	79
Kalmar län	184 244	188 852	4 608	4 143	79
Gotlands län	34 819	35 645	826	122	62
Blekinge län	126 931	130 239	3 308	3 026	83
Skåne län	1 116 463	1 177 110	60 647	60 298	90
Hallands län	250 735	265 185	14 450	15 300	84
Västra Götalands län	1 352 083	1 420 902	68 819	68 385	86
Värmlands län	204 308	208 882	4 574	2 639	76
Örebro län	233 274	244 210	10 936	10 782	84
Västmanlands län	221 755	233 254	11 499	11 520	88
Dalarnas län	227 438	231 934	4 496	3 981	83
Gävleborgs län	219 245	226 063	6 818	5 307	80
Västernorrlands län	189 863	193 205	3 342	1 272	79
Jämtlands län	88 509	90 676	2 167	685	71
Västerbottens län	202 943	208 983	6 040	4 092	79
Norrbottens län	204 700	206 378	1 678	1 124	83
Summa	8 131 661	8 572 514	440 853	435 447	87

Befolkning i tätort 2010 avser antal folkbokförda 2010 inom 2015 års tätortsgränser

De 50 största tätorterna

Invanarna i de befolkningsmässigt fem största tätorterna utgör mer än 30 procent av landets totala tätortsbefolkning. Det är tätorterna Stockholm, Göteborg, Malmö, Uppsala samt 'Sollentuna och Upplands Väsby'. Det är också de tätorter som har haft den största befolkningsökningen under perioden 2010 till 2015.

De tätorter som har ökat mest procentuellt, d.v.s. i förhållande till sin storlek 2010, är Märsta, Södertälje, Stockholm, 'Upplands Väsby och Sollentuna' och Vallentuna. Samtliga finner vi i Stockholms län.

Ingen av de 50 största tätorterna har minskat i befolkning.

Tätorten Upplands Väsby och Sollentuna' har tidigare utgjort en del av Stockholms tätort i statistiken. Men de metodförändringar som har gjorts i produktionen delar nu upp områdena i två separata delar. Metodförändringen påverkar utformningen av flera tätorter. Därför har statistik avseende 2010 beräknats med 2015 års tätortsgränser som underlag. En fullständig förteckning över sammanslagningar och delningar av tätorter finns publicerad på www.scb.se/MI0810.

Tabell I. Folkmängd i de 50 största tätorterna 2010 och 2015

Tätorts - kod	Tätortsbeteckning	Folkmängd		Förändring av folk­mängd		Befolkningstäthet, antal invånare per km ²		Skillnad befolk- ningstä- het, antal
		2010	2015	Antal	Andel i procent	2010	2015	
T0336	Stockholm	1 389 454	1 515 017	125 563	9	3 356	3 659	303
T4368	Göteborg	537 887	572 799	34 912	6	2 500	2 663	162
T3604	Malmö	280 407	301 706	21 299	8	3 639	3 915	276
T0656	Uppsala	139 990	149 245	9 255	7	3 201	3 412	212
T0384	Upplands Väsby och Sollentuna*	128 234	139 606	11 372	9	2 821	3 071	250
T6376	Västerås	110 874	117 746	6 872	6	2 307	2 450	143
T6188	Örebro	107 680	115 765	8 085	8	2 127	2 286	160
T1152	Linköping	101 067	106 502	5 435	5	2 676	2 820	144
T3452	Helsingborg	97 245	104 250	7 005	7	2 457	2 634	177
T1544	Jönköping	89 202	93 797	4 595	5	2 095	2 203	108
T1192	Norrköping	88 076	93 765	5 689	6	2 401	2 556	155
T3584	Lund	82 476	87 244	4 768	6	3 136	3 317	181
T8372	Umeå	79 314	83 249	3 935	5	2 463	2 586	122
T7076	Gävle	71 512	74 884	3 372	5	1 799	1 884	85
T4752	Borås	67 361	71 700	4 339	6	2 186	2 327	141
T0356	Södertälje	64 629	70 777	6 148	10	2 311	2 531	220
T0740	Eskilstuna	62 797	67 359	4 562	7	2 107	2 260	153
T3960	Halmstad	61 765	66 124	4 359	7	1 692	1 812	119
T2024	Växjö	61 197	65 383	4 186	7	1 728	1 846	118
T5704	Karlstad	58 668	61 492	2 824	5	2 022	2 120	97
T7688	Sundsvall	56 175	57 606	1 431	3	1 321	1 355	34
T8044	Östersund	48 155	49 806	1 651	3	1 382	1 429	47
T5084	Trollhättan	46 654	48 573	1 919	4	1 894	1 972	78
T4364	Nordöstra Göteborg*	42 578	45 106	2 528	6	4 019	4 258	239
T8724	Luleå	42 041	43 574	1 533	4	1 554	1 610	57
T0228	Lidingö	40 326	42 466	2 140	5	2 404	2 531	128
T6444	Borlänge	40 235	41 955	1 720	4	1 278	1 333	55
T0372	Tumba	37 949	40 832	2 883	8	1 953	2 101	148
T2980	Kristianstad	37 492	39 762	2 270	6	1 751	1 857	106
T2280	Kalmar	36 309	38 408	2 099	6	1 852	1 959	107
T6504	Falun	35 993	37 000	1 007	3	1 431	1 471	40
T5428	Skövde	34 524	36 842	2 318	7	1 561	1 666	105
T2680	Karlskrona	35 378	36 477	1 099	3	1 684	1 737	52
T8312	Skellefteå	34 920	35 516	596	2	1 407	1 431	24
T4608	Uddevalla	33 221	34 781	1 560	5	1 654	1 732	78
T4156	Varberg	32 738	34 248	1 510	5	1 400	1 465	65
T0408	Åkersberga	30 556	32 659	2 103	7	1 242	1 328	86
T7744	Örnsköldsvik	31 625	32 493	868	3	956	982	26
T3560	Landskrona	30 503	32 229	1 726	6	2 384	2 519	135
T0812	Nyköping	29 965	32 224	2 259	8	2 010	2 162	152
T0388	Vallentuna	29 648	31 937	2 289	8	1 744	1 879	135
T1188	Motala	29 921	30 944	1 023	3	1 478	1 529	51
T3752	Trelleborg	28 483	29 316	833	3	1 838	1 891	54
T3196	Ängelholm*	26 562	27 500	938	4	1 312	1 359	46
T6008	Karlskoga	26 887	27 490	603	2	1 324	1 353	30
T0240	Märsta	24 039	27 034	2 995	12	3 598	4 046	448
T4920	Lerum	25 692	26 913	1 221	5	1 047	1 096	50
T4700	Alingsås	24 685	26 329	1 644	7	1 763	1 881	117
T7272	Sandviken	23 167	24 724	1 557	7	1 317	1 405	89
T4452	Kungälv	23 273	24 101	828	4	1 591	1 648	57

* Tätortens beteckning ändrad 2017-06-19

Befolkning i tätort 2010 avser antal folkbokförda 2010 inom 2015 års tätortsgränser.
Befolkningstäthet 2010 är beräknat på 2015 års tätortsgränser och landareal.

Tätorter som ökat eller minskat i befolkning

De 10 tätorter som hade störst befolkningsökning från 2010 till 2015 tillhör alla gruppen med de största tätorterna. De flesta ligger i Mälardalsregionen, Skåne län eller Västra Götalands län.

Tabell J. Tätorter med störst befolkningsökning 2010-2015

Län	Tätorts-kod	Tätortsbeteckning	Befolkningsökning 2010-2015	
			Antal personer	Procent*
Stockholms län	T0336	Stockholm	125 563	9
Västra Götalands län	T4368	Göteborg	34 912	6
Skåne län	T3604	Malmö	21 299	8
Stockholms län	T0384	Upplands Väsby och Sollentuna*	11 372	9
Uppsala län	T0656	Uppsala	9 255	7
Örebro län	T6188	Örebro	8 085	8
Skåne län	T3452	Helsingborg	7 005	7
Västmanlands län	T6376	Västerås	6 872	6
Stockholms län	T0356	Södertälje	6 148	10
Östergötlands län	T1192	Norrköping	5 689	6

* Tätortens beteckning ändrad 2017-06-19

Befolkning i tätort 2010 avser antal folkbokförda 2010 inom 2015 års tätortsgränser.

De 10 tätorten som har haft den största minskning av befolkningen finner vi i de norra och mellersta delarna av landet. Att 'Malmberget västra' minskar kraftigt beror på att verksamheten vid gruvan tar alltmer mark från tätorten, vilket orsakar en omflyttning av befolkningen.

Tabell K. Tätorter med störst befolkningsminskning 2010-2015

Län	Tätorts-kod	Tätortsbeteckning	Befolkningsminskning 2010-2015	
			Antal personer	Procent*
Norrbottnens län	T8732	Malmberget*	-1 143	-39
Värmlands län	T5688	Hagfors	-286	-6
Dalarnas län	T6636	Malung	-226	-4
Norrbottnens län	T8676	Kiruna	-190	-1
Dalarnas län	T6696	Orsa	-173	-3
Norrbottnens län	T8512	Arjeplog	-159	-8
Gävleborgs län	T7112	Hofors	-150	-2
Östergötlands län	T1172	Malmslätt	-140	-3
Västernorrlands län	T7472	Ljungaverk och Fränsta*	-132	-6
Värmlands län	T5812	Storfors	-119	-5

* Tätortens beteckning ändrad 2017-06-19

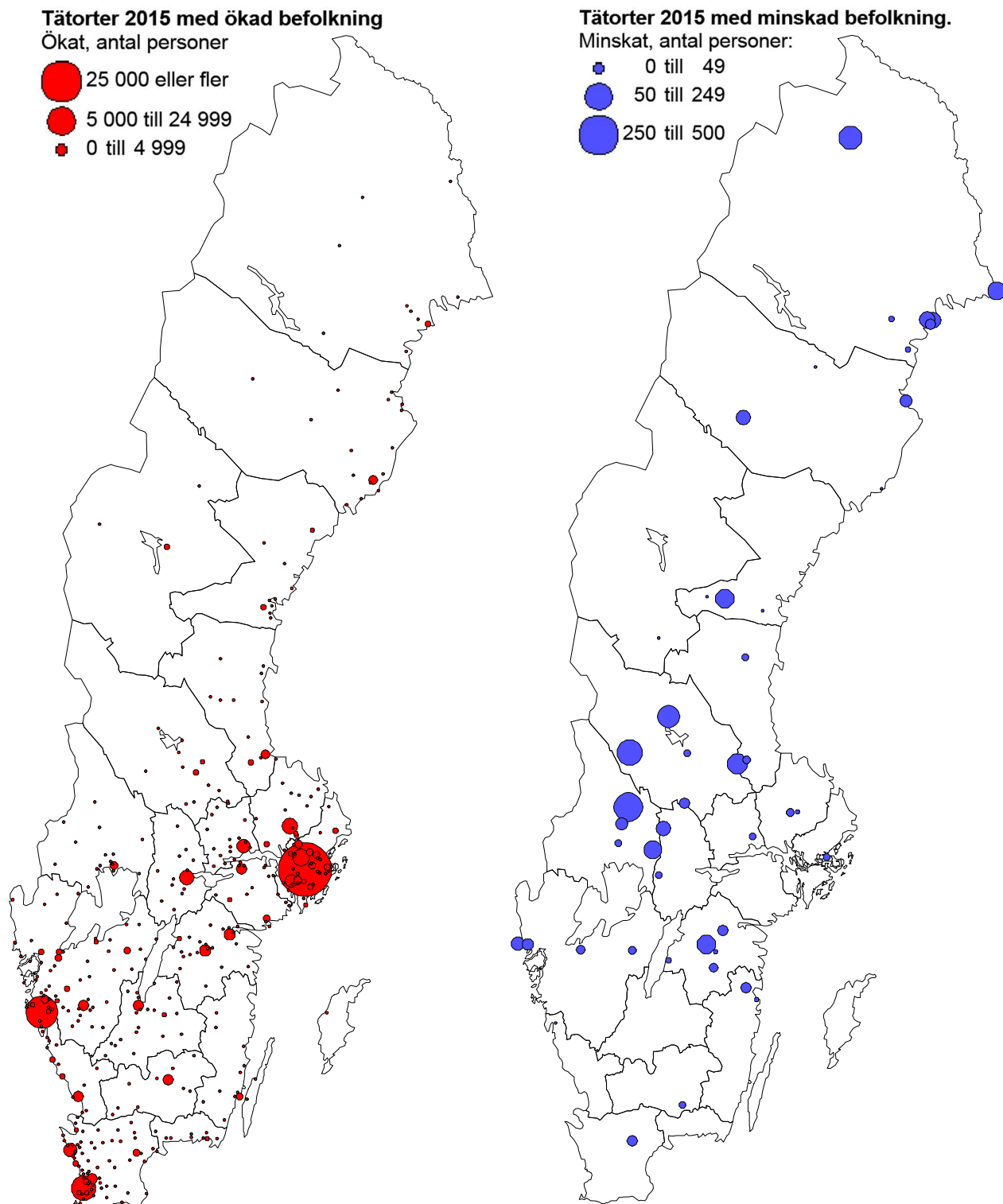
Befolkning i tätort 2010 avser antal folkbokförda 2010 inom 2015 års tätortsgränser.

Kartorna på nästa sida visar vilka tätorter som har ökat eller minskat sin befolkning sedan 2010. Kartorna visar endast tätorter med minst 2 000 invånare. De är 447 till antalet och utgör 23 procent av alla 1 979 tätorter. Det är betydligt fler tätorter som har ökat i befolkning än tvärtom. De som har ökat är 401 till antalet, medan de som har minskat är 46 stycken.

Bland de tätorter som har ökat mest dominerar de tre största städerna, Stockholm, Göteborg och Malmö. Andra tätorter med en ökning på mer än 1 000 personer hittar vi ofta i de södra och mellersta delarna av landet, samt längs kusterna. I de nordliga och inre delarna av Sverige är det glesare på kartan. Ett undantag är Östersund, som ökade med drygt 1 600 personer sedan 2010.

Flera av de tätorter som har minskat i befolkning finns i de inre delarna av landet. Vi har även ett antal tätorter i Västra Götalands län och längs norrlandskusten som minskar i befolkning. De flesta har en relativt liten befolkning, på mindre än 10 000 invånare.

Karta 1. Tätorter med fler än 2000 invånare, förändring av folkmängd 2010 till 2015

Befolkning utanför tätorter

År 2015 uppgick befolkningen utanför tätort till 13 procent av landets totala befolkning. Det är 1 procentenhet lägre än 2010. Antalet boende utanför tätort minskade med 5 400 personer under perioden 2010-2015.

I 7 av Sveriges 21 län hade befolkningen utanför tätort ökat. Störst var ökningen i Stockholms och Uppsala län. Bland de län där befolkningen utanför tätort minskade, var minskningen störst i Värmlands och Västernorrlands län.

Högst andel boende utanför tätort, jämfört med länets hela befolkning, hade Gotlands län, med 38 procent år 2015. Det är en minskning med 1 procentenhet sedan 2010. Lägst andel boende utanför tätort hade Stockholms län. Där bodde 3 procent av hela länets befolkning utanför tätort.

Tabell L. Befolkning utanför tätort 2010-2015, per län

Län	Befolkning utanför tätort		Förändring, antal invånare		Förändring, procent		Befolkning utanför tätort, procent av länets folkmängd	
	2010	2015	2010-2015	2010-2015	2010	2015		
Stockholms län	67 694	71 383	3 689	5	3	3		
Uppsala län	63 303	65 364	2 061	3	19	18		
Södermanlands län	44 070	44 300	230	1	16	16		
Östergötlands län	65 035	65 040	5	0	15	15		
Jönköpings län	55 853	56 253	400	1	17	16		
Kronobergs län	41 105	40 846	-259	-1	22	21		
Kalmar län	49 292	48 827	-465	-1	21	21		
Gotlands län	22 450	21 746	-704	-3	39	38		
Blekinge län	26 296	26 014	-282	-1	17	17		
Skåne län	126 866	126 517	-349	0	10	10		
Hallands län	48 749	49 599	850	2	16	16		
Västra Götalands län	228 214	227 780	-434	0	14	14		
Värmlands län	68 957	67 022	-1 935	-3	25	24		
Örebro län	46 956	46 802	-154	0	17	16		
Västmanlands län	31 001	31 022	21	0	12	12		
Dalarnas län	49 609	49 094	-515	-1	18	17		
Gävleborgs län	57 263	55 752	-1 511	-3	21	20		
Västernorrlands län	52 762	50 692	-2 070	-4	22	21		
Jämtlands län	38 182	36 700	-1 482	-4	30	29		
Västerbottens län	56 343	54 395	-1 948	-3	22	21		
Norrbottnens län	43 909	43 355	-554	-1	18	17		
Hela Sverige	1 283 909	1 278 503	-5 406	0	14	13		

Befolkning utanför tätort 2010 avser antal folkbokförda 2010 utanför 2015 års tätortsgränser.

Tätorternas landareal och befolkningstäthet

Den sammanlagda tätortsarealen år 2015 uppgick till drygt 617 000 hektar. Det motsvarar 1,5 procent av Sveriges totala landareal. Stockholms län hade den största andelen tätortsyta, medan Norrbottens län hade den minsta.

Sveriges tätorter hade en genomsnittlig befolkningstäthet på nästan 1 400 personer per kvadratkilometer. Sedan 2010 har tätheten ökat med 72 personer per kvadratkilometer. Högst befolkningstäthet i tätort hade Stockholms län. Där var det i genomsnitt 2 500 personer per kvadratkilometer. I Dalarnas län hade befolkningen i tätort mest plats, med en täthet på 640 invånare per kvadratkilometer.

Stockholms län hade även högst befolkningstäthet utanför tätort, med 13 personer per kvadratkilometer. Lägst befolkningstäthet utanför tätort hade Norrbottens län, med 0,4 personer per kvadratkilometer.

Landareal har beräknats som totalareal minus vattenareal, utifrån kartmaterial i skala 1:10 000. Eftersom 2015 års tätorter har tagits fram enligt en ny metod och delvis ny definition, har det inneburit stora förändringar av tätorternas utbredning och landareal. I den här analysen görs därför ingen jämförelse bakåt i tiden avseende förändringar i landareal. I jämförelser av befolkningstäthet har 2010 års befolkningstäthet beräknats på 2015 års tätortsareal.

Tabell M. Landareal och befolkningstäthet i och utanför tätort per län, 2010 och 2015

Län	Tätorternas landareal i hektar	Andel i procent av total landareal	Invånare per km ² i tätort		Invånare per km ² utanför tätort	Invånare per km ² totalt
	2015	2015	2010	2015	2015	2015
Stockholms län	88 230	14	2 252	2448	13	342
Uppsala län	17 704	2	1 540	1631	8	43
Södermanlands län	18 112	3	1 251	1322	8	47
Östergötlands län	24 346	2	1 498	1563	6	42
Jönköpings län	23 951	2	1 173	1217	6	33
Kronobergs län	13 679	2	1 044	1100	5	23
Kalmar län	21 324	2	864	886	4	21
Gotlands län	4 455	1	782	800	7	18
Blekinge län	14 540	5	873	896	9	53
Skåne län	73 135	7	1 527	1610	12	119
Hallands län	27 581	5	909	961	10	58
Västra Götalands län	98 736	4	1 369	1439	10	69
Värmlands län	20 141	1	1 014	1037	4	16
Örebro län	19 818	2	1 177	1232	6	34
Västmanlands län	15 082	3	1 470	1547	6	52
Dalarnas län	36 446	1	624	636	2	10
Gävleborgs län	24 316	1	902	930	3	16
Västernorrlands län	22 871	1	830	845	2	11
Jämtlands län	12 901	0	686	703	1	3
Västerbottens län	18 031	0	1 126	1159	1	5
Norrbottens län	21 955	0	932	940	0	3
Hela Sverige	617 355	2	1 317	1 389	3	24

Befolkning i och utanför tätort 2010 avser antal folkbokförda 2010 i och utanför 2015 års tätortsgränser.

Befolkningstätheten varierar mycket mellan enskilda tätorter. De tätorter som hade högst befolkningstäthet 2015 är antingen mycket stora tätorter eller belägna i de stora städernas närhet.

Fisksätra i Stockholms län hade allra högst befolkningstäthet, med 8 363 invånare per kvadratkilometer. Det är nästan dubbelt så många personer som i tätorten med näst högst täthet.

Tabell N. Tio-i-topp, tätorter med högst befolkningstäthet 2015

Tätorts-kod	Tätortsbeteckning	Län	Befolkningstäthet Invånare/km ²
T0156	Fisksätra	Stockholms län	8 363
T4364	Nordöstra Göteborg*	Västra Götalands län	4 258
T0240	Märsta	Stockholms län	4 046
T3604	Malmö	Skåne län	3 915
T0282	Norra Riksten	Stockholms län	3 673
T0336	Stockholm	Stockholms län	3 659
T0656	Uppsala	Uppsala län	3 412
T3584	Lund	Skåne län	3 317
T0384	Upplands Väsby och Sollentuna*	Stockholms län	3 071
T0380	Ölsta och Steningehöjden*	Stockholms län	2 896

* Tätortens beteckning ändrad 2017-06-19

Bland de tätorter som hade lägst befolkningstäthet hittar vi flera orter med en hög andel fritidshus. Eftersom det endast är den folkbokförda befolkningen som ingår i beräkningen får dessa orter en låg befolkningstäthet. Lägst täthet hade Orsa, med cirka 350 personer per kvadratkilometer. I beräkningen ingår endast tätorter med minst 3 000 invånare.

Tabell O. Tio-i-topp, tätorter med lägst befolkningstäthet 2015, endast tätorter med minst 3 000 invånare

Tätorts-kod	Tätortsbeteckning	Län	Befolkningstäthet Invånare/km ²
T6696	Orsa	Dalarnas län	353
T4044	Mellbystrand	Hallands län	410
T6716	Rättvik	Dalarnas län	419
T2132	Borgholm	Kalmar län	451
T6636	Malung	Dalarnas län	471
T2840	Båstad	Skåne län	600
T6016	Kopparberg	Örebro län	606
T5844	Torsby	Värmlands län	620
T3208	Örkelljunga	Skåne län	633
T6608	Leksand	Dalarnas län	645

Fakta om statistiken

Detta omfattar statistiken

Vart femte år har SCB tagit fram gränser och statistik för de regionala indelningarna tätorter, småorter, fritidshusområden och arbetsplatsområden utanför tätort. Arbetet inleds med att områdenas gränser ritas ut på en digital karta, med hjälp av information om bl.a. byggnader, befolkning, arbetsställen och infrastruktur. Tätortsavgränsningen gör det möjligt att producera olika typer av statistik kopplat till tätort och områden utanför tätort. Som officiell statistik publicerar SCB uppgifter om befolkning, arealer, byggnader och förvärvsarbetande.

Syftet med statistiken är i första hand att beskriva befolkningens utbredning mellan tät- och glesbebyggda områden. Det ger en mer precis angivelse av var befolkningen bor, jämfört med statistik på kommunnivå. Inom området markanvändning är statistiken och gränserna ett sätt att klassificera marken utifrån funktion och innehåll. Ursprungligen var tätortsstatistiken en del av SCBs folkräkning.

Användningen av statistik och gränser är väldigt bred. Det används i planering på regional nivå, i forskning och som underlag till Lantmäteriets småskaliga kartor. Tätortsstatistiken används i det kommunalekonomiska utjämningsystemet och i internationell rapportering av befolkning. Under senare år har tätortsgränserna använts inom nya områden, såsom stöd vid utbyggnad av bredband och vid reglering av eltaxa.

SCB har ingen egen definition av glesbygd eller landsbygd. I statistiken redovisas endast förhållanden i tätort respektive utanför tätort.

Definitioner och förklaringar

Gällande definition av tätorter

Från och med 2015 års statistik byggs SCBs tätorter upp i tre steg:

1. En kärna skapas, där max 150 meter mellan huskropparna tillåts.
2. Kärnan knyts ihop med annan bebyggelse när avståndet är max 200 meter mellan huskropparna. Kopplingen ska ske via vägnätet.
3. Tätortskärnor kan slås samman när avståndet är mer än 200 meter mellan huskroppar, om tillräckligt många bor och arbetar i de olika delarna. Den totala maxlängden mellan tätortskärnor ökar stegvis beroende på deras sammanlagda dag- och nattbefolkning². Som mest är avståndet 500 meter.

Företeelser för allmännyttiga ändamål, som är tydligt utmärkta i registerdata, tillåts knyta ihop delar och ingå i tätortens ytterkanter. Det gäller bland annat idrottsplatser, begravningsplatser, industrimark och koloniträdgårdar med byggnader.

Ingen gräns sätts för hur stor andel fritidshus tätorten får innehålla. Tätorter tillåts också överlappa SCBs områdesgränser för fritidshusområden.

Minsta invånarantal i tätorten är 200 folkbokförda personer.

² Som nattbefolkning räknas här folkbokförd befolkning enligt Registret över totalbefolkning. Som dagbefolkning räknas antal anställda enligt uppgifter i SCB Företagsdatabas.

Tätortsdefinitioner i andra länder

Tätorter i nordiska länder

Norge, Finland och Danmark har alla invånartalet 200 som gräns för sina minsta tätorter. Danmarks tätorter är relativt lika de svenska, då de också är polygoner med max 200 meter mellan husen. Där är det lantmäterimyndigheten som gör polygonerna. Danmarks statistik lägger på befolkningsdata i efterhand. Sedan några år tillbaka kan de danska tätorterna delas rakt igenom tät bebyggelse, enligt specifika kriterier.

SSB i Norge tillämpar olika avstånd mellan olika typer av byggnader. Avståndet mellan bostäder är endast 50 meter. Avståndet mellan andra byggnader kan vara 200 meter. Bebyggelsegrupper med upp till 400 meter till tätorten kan ingå enligt särskilda kriterier.

Finlands miljöcentral, SYKE, gör tätorterna med hjälp av 250-metersrutor, vilka levereras av Finlands statistikmyndighet. Rutorna innehåller information om befolkning, byggnader, byggnaders användningsområde, byggnadsyta och angränsande rutor.

Tätortsbegreppet inom FN och EU

FN sammanställer statistik över tätorter och urbanisering genom att samla in data från nationella statistikbyråer. De tillämpar ingen gemensam internationell definition av tätorter, utan den insamlade statistiken följer ländernas egna definitioner.

FN har dock beskrivit begreppen *locality*, *urban* och *rural* i rekommendationer för censuserbete och statistikredovisning. Begreppet *locality* kan sägas motsvara de svenska tätorterna. Det definieras som ett befolkningskluster eller bebodd plats, med bostäder, platsnamn eller lokalt erkänd status. Ingen nedre gräns för tätortens storlek anges, men i statistiken ska redovisning göras för vissa storleksgrupper, där en nedre gräns dras vid 200 invånare.

EU använder begreppet *locality* i instruktioner för census-arbetet. Det beskrivs som ett befolkningskluster, där byggnader bildar ett sammanhållande tätbebyggt område med tydligt gatunät eller lokalt erkänt platsnamn. En *locality* kan också vara en grupp byggnader med minsta avståndet 200 meter mellan sig. Byggnaderna kan knytas ihop med hjälp av industriella och kommersiella byggnader och anläggningar, offentliga parker, lekplatser och trädgårdar, fotbollsplaner, sportanläggningar, överbryggade floder, järnvägslinjer, kanaler, parkeringsplatser och annan transportinfrastruktur, kyrkogårdar och begravningsplatser.

Tätortsstatistikens historia

Tätortsbegreppets utveckling

Från år 1800 fram till mitten av 1960-talet motsvarade städernas utbredning relativt väl den administrativa områdesindelningen. Som städer räknades städer, köpingar och municipalsamhällen. De enskilda städernas befolkningsutveckling, samt landsbygdens, går därför att följa redan från år 1800.

Med järnvägsbyggandet, den friare näringslagstiftningen och industrialiseringen följde inte bara en kraftig tillväxt av de hittills små städerna, utan även tillkomsten av en stor mängd nya industriorter, järnvägssamhällen och förorter. En del av dessa var köpingar och municipalsamhällen, andra saknade administrativ status. För att ge en mer fullständig bild av den svenska urbaniseringen blev det alltmer nödvändigt att komplettera statistiken över städer och landsbygd med uppgifter över alla de nya samhällen som tillkommit.

Runt år 1900 gjordes därför en uppdelningen på tätorter och glesbygd i statistiken, även om just dessa ord kom i bruk något senare. År 1900 publicerade man för första gången uppgifter för "köpingsliknande samhällen". År 1910 kallades dessa "tättbebyggda samhällen på landsbygden".

Från 1920 till 1945 definierades "tätorter" som de administrativa områdena städer, köpingar och municipalsamhällen, samt "befolkningsagglomerationer" med minst 200 invånare i landskommunerna. Men om orterna hade mer än 40 procent jordbruksbefolkning räknades de inte som tätorter. Den regeln slopades från 1950 års folkräkning då den endast kunde tillämpas på några byar i Dalarna och på Öland. 1930 användes för första gången ordet *tätort*.

Under 1900-talets förlopp tillkom ännu ett skäl att lämna redovisningen på administrativa områden (kommuner), till fördel för de mer funktionella indelningarna *tätort* och *glesbygd*. Orsaken var att de kommuner som klassades som städer och tätorter alltmer utvidgades med glesbebyggda områden av landsbygds-karaktär. Utveckling kulminerade med de stora kommunindelningsreformerna 1952 och 1962-1974. Med dessa minskade kommunernas antal från 2 498 till 284. År 1971 upphörde det officiella stadsbegreppet helt, för att ersättas av ett enhetligt kommunbegrepp.

Från 1950 års folkräkning, då många av de officiella städerna hade inkorporerat vidsträckta landsbygdsområden, gjordes även inom dessa en uppdelning på *tätort* och *glesbygd*. Genom att från denna tid helt bortse från de administrativa gränserna, kunde de största tätorterna omfatta flera stadskommuner och köpingar. Samtidigt kunde en vanlig landsortsstad omfatta både glesbygdsbefolkning och flera mindre tätorter, förutom huvudorten. Detta mönster blev rentav regel efter den andra stora kommunindelningsreformen, som just byggde på centralortsteorin, dvs tanken på ett samspel mellan huvudort och omland.

Under perioden cirka 1900 till 1960-tal hade Sverige alltså en parallell befolkningsstatistik, där den ena delen bestod av städer och landsbygdskommuner och den andra av tätorter/glesbygd. Den senare blev successivt alltmer fullständig och noggrann och från 1965 tog den helt över.

En gemensam nordisk tätortsdefinitionen fastställdes vid ett möte mellan de nordiska chefsstatistikerna år 1960. Enligt den definierades en tätort som en bebyggelsekoncentration med minst 200 invånare och som mest 200 meter mellan byggnaderna. I Sverige gjordes även en begränsning för andelen fritidshus som fick ingå i tätorten, då en tätort fick bestå av maximalt 50 procent fritidshus. Den här definitionen motsvarade relativt väl den som hade använts vid folkräkningar från och med 1920.

I Sverige tillämpades definitionen sedan strikt t.o.m. 2010 års tätorter. Danmark, Norge och Finland gjorde efter hand egna anpassningar av den.

Översyn av definition och metod för SCBs tätorter

Den äldre definitionen av tätorter innehöll flera delar som lämnade utrymme för tolkningar. I syfte att öka tydlighet och kvalitet, samt minska utrymmet för tolkningar, gjorde SCB under 2015 en översyn av gällande definition. I praktiken innebar det att SCB satte siffror på otydliga mått och pekade ut specifika källor för de företeelser som nämndes i definitionen. Målet för arbetet var även en ökad samstämmighet med andra definitioner och anpassning till användarbehov.

De största förändringen i definitionen var att SCBs tätorter tilläts innehålla en högre andel fritidshus än tidigare, samt kunde överlappa SCBs gränser för fritidshusområden.

Resultatet från arbetet med metod och definition presenteras i rapporten *Översyn av metod och definition för SCBs avgränsningar av koncentrerad bebyggelse*, som finns tillgänglig på www.scb.se/MI0810.

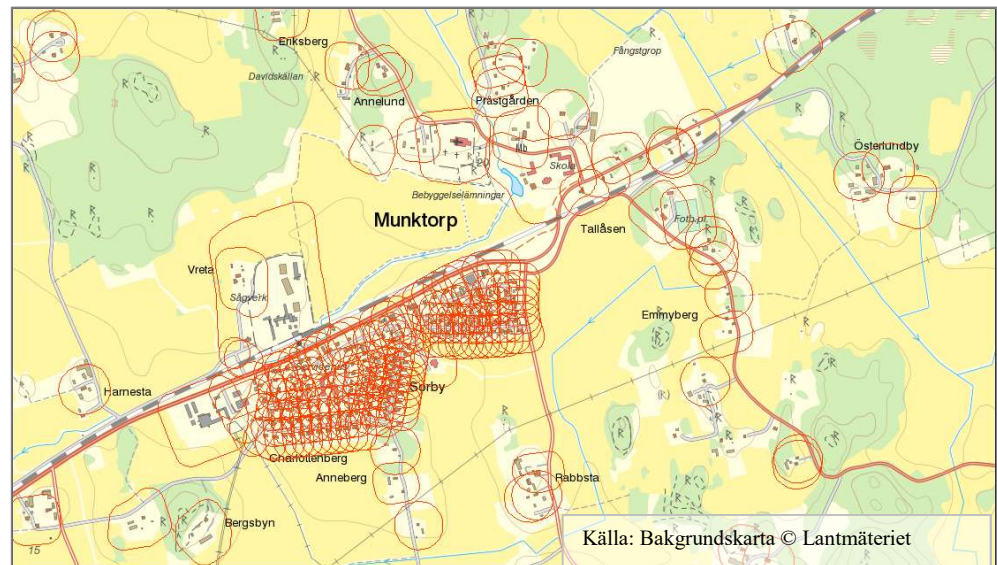
Så görs statistiken

Underlaget till statistiken är gränser runt Sveriges tätorter. De görs av SCB, med hjälp av data från följande register:

- Registret över totalbefolkningen 2015-12-31, samkört med Koordinatsatt fastighetsregister 2016-01-01.
- Koordinatsatt arbetsställeregister med uppgifter om antal anställda, baserat på SCB:s Företagsregister 2015-12-31.
- Lantmäteriets Fastighetskarta 2016-01-01. Uppgifter om byggnader, fastighetsytor, vägar, markanvändning, vatten etc. har använts.

Metoden innebär i korthet att byggnadskroppar och fastighetspolygoner buffras i flera steg, för att bilda områdesgränser. Samtliga områden skapas på nytt vid varje omgång, utifrån registerdata för aktuellt år.

Bild 1. Buffrar runt fastighetsgränser och byggnadsytor i tätort T6280 Munktorp, Västmanlands län

En manuell granskning av alla gränser görs, i syfte att hitta eventuella fel i den automatiska bearbetningen. I granskningen har framförallt WMS-tjänster med ortofoton och topografisk karta från Lantmäteriet använts.

Manuella justeringar tillåts i regel inte, men har krävts i några särskilda fall, när den automatiska bearbetningen inte har varit tillräcklig. Det gäller framförallt i tätorter med fler än 10 000 invånare, vid dessa typfall:

- Tätort som delas p.g.a. av vatten. I de fall när avståndet mellan de olika delarna är upp till cirka 200 meter, tydlig broförbindelse finns och området mellan delarna endast består av vatten (d.v.s. inte annan mark som potentiellt skulle gå att bebygga), har tätortsdelarna sammanförts manuellt.
- Smala vattendrag som skär in i tätorten. För att få en jämnare geometri har vattendrag, med max 20 meter i bredd, tagits bort.

Till och med 2015 års tätorter har statistiken uppdaterats vart femte år. Fram till 2020 testar SCB att uppdatera tätortsgränserna vart tredje år och statistiken varje år. De år som gränserna inte uppdateras beräknas statistiken på gällande gränser, d.v.s. de som har referensår 2015 respektive 2018. Under 2020 görs en utvärdering av den nya uppdateringsfrekvensen.

Arealberäkning

I statistiken redovisas endast landarealer. De har beräknats som totalareal minus vattenareal. Vid beräkningen av vattenarealer användes Lantmäteriets fastighetskarta i skala 1:10 000. Alla arealer har beräknats i SWREF99 TM, sfärisk metod.

Tätorter som delas av kommungräns

I en Excel-fil på www.scb.se/MI0810 redovisas de tätorter som delas av kommungräns. Det avser de tätorter där minst 1 person bor i en annan kommun eller ytan i den andra kommunen är minst 1 hektar. Enklaver i annan kommun ingår inte.

Tidigare metoder för tätortsavgränsning

Metod till och med 1950

Uppdelningen i tätort/glesbygd hade fram till 1950 års folkräkning utförts av pastorsämbetena, i form av förteckningar på fastigheter som skulle tillhöra tätorterna. Tolkningen av tätortsbegreppet kunde därför variera från trakt till trakt, och det gick inte att exakt ange vilka markområden som ingick i tätorterna.

Metod 1960-1980

Vid 1960 års folkräkning infördes två nyheter som därefter blev bestående. Tätortsgränserna ritades ut på storskaliga kartor och avgränsningarna utfördes av geografisk expertis. Genom att en och samma person avgränsade samtliga tätorter fick man en garanti för att bedömningarna gjordes likartat över hela landet. Genom att tätortsområdena dokumenterades på kartor, gick det att från och med 1960 mäta och publicera tätortsarealer. Den nya metoden innebar både en kvalitetsförbättring och att nya följdprodukter kunde lyftas fram ur tätortskartorna.

1960 års avgränsningsteknik byggde främst på lantmäteriets ajourförda registerkartor, även kallad fastighetskartan. Den var ett deloriginal till den ekonomiska kartan i skala 1:10 000, där förändringar i fastighetsindelningen successivt registrerades. Med hjälp av flygbilder gick det att se om fastigheterna var bebyggda samt om urban markanvändning ingick i tätortsområdet. I de större städerna har på motsvarande sätt kommunalt framtagna kartor använts i arbetet.

Kartavgränsning av tätorter genomfördes under de följande folk- och bostadsräkningarna (FoB), fram till 1980. Det var överlantmätarmyndigheterna (ÖLM) som på uppdragsbasis aktualiserade gränserna där ny bebyggelse hade tillkommit. Sedan kommunerna fått ta del av avgränsningarna fastställdes de vid särskilda länsammansträden, med företrädare för länsmyndigheterna och SCB:s tätortsavgränsare. Därefter samkördes tätortsfastigheterna med ett befolkningsregister för redovisning av tätortsbefolkningen. Tätortsarealerna mättes med planimeter för arealredovisning. Från 1980 finns gränserna även digitalt lagrade.

Metod 1990-2010

Vid 1990 framstod den gällande metoden som föråldrad och kostsam. Ett teknikbyte blev lösningen och låg rätt i tiden genom den snabba utvecklingen inom datorkartografi och Geografiska Informations-System (GIS)³.

Det var tre nya faktorer som möjliggjorde en omläggning till datorbaserad tätortsavgränsning – persondatorer med stor minneskapacitet, nya GIS-programvaror och tillgång till fastighetskoordinater. Arbeta som tidigare utförts vid 24 lantmäterikontor (ett i varje län) kunde då utföras centralt på SCB.

³ GIS står för geografiska informationssystem och avser datoriserade informationssystem för hantering och analys av lägesbundna data. Enkelt uttryckt kan GIS sägas vara en kombination av kartor och tabellinformation som lagras och hanteras i datorn.

Tätortsavgränsningen, som tidigare organiserats i anslutning till folk- och bostadsräkningarnas ram, utfördes från 1990 separat i anslutning till SCB:s markanvändningsstatistik.

Vid arbetet med 2010 års tätorter hade SCB, via myndighetsavtalet Geodata-samverkan, tillgång till en mängd nya data. Framförallt var det tillgång till kartor i internetjänster, s.k. WMS, som innebar en betydligt bättre möjlighet att granska tätortsgränsernas kvalitet mot flygbilder och topografiska kartor.

Metod från 2015

Fram till arbetet med 2015 års tätorter dominerade de manuella momenten arbetet. Men inför arbetet med 2015 års gränser hade SCB tillgång till teknik och data som gjorde det möjligt att förändra och effektivisera metoderna på ett kvalitetssäkrat sätt. Flera tester av nya metoder gjordes, vilka ledde fram till den metod som nu är gällande för framställning av SCBs tätortsgränser. Se rapporten *Översyn av metod och definition för SCBs avgränsningar av koncentrerad bebyggelse*, som finns tillgänglig på www.scb.se/MI0810.

Statistikens tillförlitlighet

Statistiken omfattar Sveriges samtliga tätorter, enligt SCBs definition.

Uppgifter om befolkning bygger på RTB, dvs. registret över totalbefolkningen. Det innehåller uppgifter om folkbokförda personer per fastighet.

Uppgifter om antal anställda per arbetsställe har hämtats från SCBs företagsregister, som har samkörts med Lantmäteriets adressregister. I de fall matchning mellan adresser inte har kunnat göras blir det att bortfall av arbetsställen och anställda.

Tätortsgränserna är gjorda med en noggrannhet som uppfyller kraven för kartor i skala 1:10 000.

Förändringar 2010-2015

De förändringar som har gjorts av metod och definition påverkar tätorternas utbredning och därmed även statistiken över befolkning och arealer. Det blir då ett brott i tidsserierna, eftersom 2010 års tätorter och statistik är beräknade utifrån äldre definition och metoder.

Ska jämförelser göras mellan 2015 års tätorter och bakåt är det svårt att avgöra om förändringar beror på verkliga ändringar i bebyggelsen eller om det beror på den nya metoden och definitionen.

För att underlätta analyser av befolkningsförändringar har antalet folkbokförda 2010 beräknats inom 2015 års tätortsgränser. Det redovisas i rapportens tabeller som beskriver befolkning 2010-2015. Det ger en bild av hur befolkningen har ökat eller minskat inom de områden som utgör 2015 års tätorter. Men det säger inget om tätortens ytmässiga förändringar.

Bra att veta

Mer information om statistiken och dess kvalitet ges i en särskild Beskrivning av statistiken på SCB:s webbplats, www.scb.se.

Beteckning på tätorter

De tätorter som Lantmäteriet redovisar i grundläggande geodata och på allmänna kartor kan ibland skilja sig åt från SCB:s tätortsgränser. SCB:s tätorter avser att vara underlag för statistik, medan syftet med Lantmäteriets tätortsgränser är att utgöra underlag till kartor i olika skalor.

De namn som redovisas i SCB:s statistik ska därför inte betraktas som fastställda tätortsnamn, utan som beteckningar som är representativa för de inringade områdena, d.v.s. SCB:s tätort. Underlag till beteckningen är kartmaterial från Lantmäteriet. Efter granskning av Lantmäteriet har beteckningarna i statistik och geodata justerats.

Digitala gränser för tätorter

Digitala gränser är slutna polygoner för 1 979 tätorter. De levereras i MapInfo Tab- eller Esri shape-format, via www.scb.se.

Annan statistik

Mer information om tätorter finns på www.scb.se/MI0810

Statistiken om tätorter används med fördel i kombination med SCBs statistik över andra bebyggelsekoncentrationer:

Småorter

Småorter definieras som sammanhängande bebyggelse med högst 150 meter mellan husen och 50-199 invånare. Mer information finns på www.scb.se/MI0811

Fritidshusområden

Med fritidshusområde avses samling med minst 50 hus, klassade som fritidshus, där avståndet mellan dem ej överstiger 150 meter. Från och med 2015 års statistik kan fritidshusområden överlappa tätorter. Det ökar möjligheterna för analys av fritidsboende i tätort. Mer information finns på www.scb.se/MI0806

Arbetsplatsområden utanför tätort

Arbetsplatsområden utanför tätort definieras som ett sammanhängande område med som mest 300 meter mellan husen och minst 50 sysselsatta. Mer information finns på www.scb.se/MI0815

In English

Summary

Definition

The smallest number of inhabitants in a locality is 200 persons in the registered population. Thus, localities include the largest cities as well as small areas with just over 200 inhabitants.

Since March 2015, statistics from Statistics Sweden concerning urban areas (localities) are produced in three stages:

1. A core is created where a maximum of 150 metres between the houses is allowed.
2. The core is linked to other buildings when the distance is a maximum of 200 metres between the houses. The link occurs via the road network.
3. The cores of localities can be combined when the distance is more than 200 metres between the houses, if enough people live and work in the different areas. The total maximum length between the locality cores increases gradually, depending on the combined daytime and night-time populations. The distance is greatest at 500 metres.

Phenomena for purposes of public utilities, which are clearly marked in register data, can link together parts and be included in the outer regions of the locality. Examples of such are sports fields, cemeteries and allotment gardens with buildings.

There is no limit for the size of the proportion of holiday homes in the locality. Localities can also overlap Statistics Sweden's boundaries for areas for holiday homes.

Nearly 2000 localities in Sweden

In 2015 there were 1 979 localities in Sweden. This is an increase of 23 areas since 2010. Most of the localities are very small. 63 percent have fewer than 1 000 inhabitants. The 124 localities that have more than 10 000 inhabitants comprise 6 percent of the total number of localities. Only 9 of these had more than 100 000 inhabitants in 2015.

Population increase in localities

In 2015, 87 percent of the country's population lived in localities. During the most recent five-year period 2010-2015, the population in localities has increased by 5 percent. This corresponds to roughly 440 000 persons.

The largest part of the population increase is in the largest localities. In 2015 nearly one third of Sweden's population lived in one of the country's nine largest localities, that is, those cities with more than 100 000 inhabitants.

Population changes outside of localities are very small. In 2015, 13 percent of the country's population lived outside of localities. Compared with 2010, this was a decrease of 5 000 persons.

1.5 percent of Sweden's surface consists of localities

Stockholm County had the largest share of surface of localities, while Norrbotten County had the smallest share. Sweden's localities had an average population density of nearly 1 400 persons per square kilometre. Since 2010 density has increased by 72 persons per square kilometre. The highest population density in localities was in Stockholm County, where the average was 2 500 persons per square kilometre. The population in Dalarna County had the most space, where density was 640 inhabitants per square kilometre in 2015.

List of terms

andel	share
antal	number
areal	area
avstånd	distance
befolkning	population
befolkning utanför tätort	population outside localities
beteckning	term
fastighet	real estate
folkmängd	population
fritidshus	weekend and holiday homes
förändring	change
glesbygd	rural area
hektar	hectare
invånare	inhabitants
karta	map
kommun	municipality
kommungräns	municipality border
kommunkod	code for municipality
landareal	land area
län	county
minskning	decrease
procent	percent
småort	smaller locality (place with 50-199 inhabitants, houses no more than 150 metres apart)
storleksgrupp	size group
totalt	sum
täthet	density
tätort	locality, urban area
tätortskod	code for locality
ökning	increase